

11. Юнко О. М. Проблеми та перспективи кредитування малого та середнього бізнесу в Україні / Вісник Університету Банківської справи Національного Банку України № 5 – 2018. – С. 193.

12. Забчук Г. Активізація банківського кредитування реального сектору економіки як передумова відновлення економічного зростання [Текст] / Г. Забчук // Економічний аналіз. – Том 28. №1 – Тернопіль, 2018. С. 172-177.

Андрій МИКИТИН

студент факультету банківського бізнесу ТНЕУ

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри економічної теорії Карп І.М.

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА ДЕПОЗИТНОМУ РИНКУ

Конкуренція, як невід’ємна складова ринкових відносин, є причиною цілого ряду структурних явищ: встановлення різних ринкових ризиків, присутність/відсутність бар’єрів для виходу на ринок нових інститутів, встановлення рівноважної ринкової ціни, політика заходів зі сторони регулятора ринку, наявність системно важливих інститутів, концентрація ринку. Оцінювання рівня конкуренції на депозитному ринку зокрема, та в банківському секторі загалом, набуло актуальності в період розгортання кризових явищ, що продемонструвало важливість володіння інформацією про стан ринку.

Науковець І.О. Лютий конкуренцію в банківській сфері визначає як динамічний процес, у ході якого комерційні банки, шляхом використання інструментів маркетингу, намагаються розширити ринкову частку, збільшити обсяги продажів банківських продуктів і послуг, досягти високого прибутку. Сферою банківської конкуренції є ринок банківських продуктів і послуг [3, с. 18].

У трактуванні А. Нікітіним, Г. Бортником, А. Федорченко банківська конкуренція являє собою економічне суперництво між банківськими установами за придбання та утримання споживачів на вигідніших умовах реалізації фінансових продуктів [5, с. 97].

На думку О. В. Васюренка, Н. Погореленко банківська конкуренція – прагнення банків використовувати ресурси контрагентів, що функціонують на одному ринковому сегменті [1, с. 122].

Конкуренція в банківській сфері з точки зору Д. Мізгуліна – це змагання між банками, при якому їх самостійні дії ефективно обмежують можливості кожного однобічно впливати на загальні умови надання банківських послуг [4, с. 12].

Науковці С. Козьменко, Ф. Шпиг, І. Волошко банківську конкуренцію класифікують на: внутрішньогалузеву (предметна, видова), міжгалузеву (функціональна, на основі переливу капіталу), цінову та нецінову, покупців та продавців, досконалу та недосконалу (олігополія, монополістична конкуренція, монополія) [2].

Серед особливостей конкуренції на депозитному ринку необхідно виділити наступне:

- продавці, що ведуть свою діяльність, пропонують дуже близькі за змістом або навіть однотипні послуги, використовуючи при цьому різноманітні інструменти залучення клієнтів;

- постійне оновлення використовуваних інструментів шляхом їхньої модернізації іншими конкурентами;

- поява на ринку нетрадиційних конкурентів, які поступово набирають популярність серед клієнтів.

Активна присутність у вітчизняній банківській системі іноземних банків відіграла негативну роль на конкурентному становищі депозитного ринку. Дане явище демонструє той факт, що банківські депозити перестали виконувати свою макроекономічну стабілізаційну функцію через те, що в країні почалися спостерігатись високі темпи росту інфляції, які спричинили неспроможність банків забезпечувати достатній рівень доходу саме за строковими вкладками. Ця, а також інші причини (збільшення обсягів зовнішнього боргу банків, політична нестабільність в країні, структурні деформації ринку), починаючи із III кварталу 2006 р. і до початку світової кризи 2008 р., сприяли до зміни форми конкуренції на депозитному ринку із монополістичної конкуренції на олігополію.

Таким чином, можна виокремити окремі риси, які притаманні конкурентному середовищу депозитного ринку України:

- висококонцентрований вітчизняний ринок говорить про те, що лише кілька банків займають основну частку на ринку;

- процес консолідації банків та їх виведення з ринку;

- присутність загальної взаємозалежності (поведінка окремого банку може безпосередньо вплинути на інші банки і в той же час може зазнавати впливу з боку інших конкурентів);

- можливий варіант організації «таємної змови» між банками з приводу перерозподілу клієнтів, встановлення цін;

- активне використання нецінових методів боротьби за прибуток (реклама, акції та ін.).

Окрім виділених особливостей, виявлених під час оцінювання рівня конкуренції на депозитному ринку України, варто також звернути увагу на іншу сторону організації конкурентного середовища на ньому: цінову і нецінову конкуренцію. Цінова відбувається за рахунок встановлення облікової ставки НБУ, як орієнтира для комерційних банків під час визначення відсоткових ставок за депозитами, з однієї сторони, а також під впливом заходів дотацій зі сторони держави, встановлення граничної позикової маржі тощо. Нецінова, у свою чергу, проявляється через покращення якісних властивостей продуктів та послуг на ринку, рівня надійності банку, підвищення кваліфікаційного рівня персоналу.

Література:

1. Васюренко О. В. Банківський менеджмент [Текст]: посібник / О. В. Васюренко. – Навчальне видання – К. : Академія, 2001. – 320 с.

2. Козьменко С. М. Стратегічний менеджмент банку [Текст]: навч. посібник / С. М. Козьменко, Ф. І. Шпиг, І. В. Волошко. – Суми : ВТД “Університетська книга”, 2003. – 734 с.

3. Лютий І. Конкурентоспроможність банків в умовах глобалізації та лібералізації руху капіталу [Текст] / І. Лютий, О. Юрчук / Вісник НБУ. – 2006. – №11. – С. 18-25.

4. Мизгулин Д. А. Еще раз к вопросу л конкуренции на рынке банковских услуг [Текст] / Д. А. Мизгулин // Банковское дело. – 2003. – №6. – С. 12-21.

5. Нікітін А.В. Маркетинг в банку [Текст]: навч. посіб. / А.В. Нікітін, Г.П. Бортніков, А.В. Федорченко. – К.: КНЕУ, 2006. – 432 с.